

MI TÖRTÉNIK VELE?

ANYAGFAJTÁK, ÉLETCIKLUSOK

SZKA_103_30

A modul szerzője: Szabó Anna Kornélia,
Ádám Ferencné

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Csoportalakítás					
A	A tanító elnevezi a terem egyes részeit: fa, fém, papír, műanyag, textil, bőr. A tanulók szókétyákat kapnak, elolvasás után megállapítják, hogy az adott tárgy miből készült, annak megfelelő sarokba mennek. A csoport megbeszéléssel ellenőrzi a tagok megoldásait. 5 perc	Meglevő ismeretek felelevenítése Szabálykövetés	Kooperatív tanulás – sarkok	Szókétyák	P1 (Szókétyák)
I/b Miből van? Hangulati előkészítés					
A	Kulcsos játék A tanulók körben ülnek. A tanító ismerteti a tanulókkal a játék szabályait. 15 perc	Koncentráció Hallásérzék Szabálykövetés	Frontális munka – játék	Kulcsosomó	P2 (Kulcsos játék)
B	Miből van? A tanulók körben ülnek. A foglalkozást vezető pedagógus ismerteti a tanulókkal a játék szabályait. 15 perc	Emlékezet Figyelem Szabálykövetés	Frontális munka – játék		P3 (Miből van?)

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c A víz körforgása					
A	A csoporttagok körben ülnek. A pedagógus megadja a feladatot: „Meséljük el esőcseppecske útját!” A tőle jobbra ülő gyerek kezdi a történetet. A játék akkor ér véget, ha a mese visszaért az első mondatot mondó tanulóhoz. 15 perc	Emlékezet Figyelem Együttműködés Kreativitás	Frontális munka – Tégy hozzá egy mondatot!		
B	Minden csoport kap egy csomagolópapírt, aminek a közepén egy felfelé mutató nyíl, alatta az „elpárolog” szó, valamint egy lefelé mutató nyíl, alatta az „esik” szó található. (A tanár előzetesen készíti el.) Az ábrát a víz körforgását bemutató rajzokkal kiegészítik. A kész ábrát egy másik csoporttal kicserélik. Megbeszélik, majd – ha szükséges – egy eltérő színű íróeszközzel javítják vagy kiegészítik, ezután visszaadják. 15 perc	Emlékezet Figyelem Együttműködés	Kooperatív tanulás – plakát Kooperatív tanulás – feladatcsere	Csoportonként egy megkezdett ábra csomagolópapíron, íróeszközök	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA – KÖRFORGÁSOK A TERMÉSZETBEN					
II/a Mi tud az ember előállítani?					
A	A csoportok 2 igaz és egy hamis állítást fogalmaznak meg élő és élettelen dolgokról azzal kapcsolatban, hogy az ember ezt elő tudja-e állítani (pl. gyár, tulipán, levegő, víz, országút, tücsök, filctoll, lúdtoll stb.). 10 perc	Következtetés Döntés Kritikai képesség	Kooperatív tanulás – füllentős	Papír, írószer	
II/b A vakond nadrágja					
A	A tanító felolvassa a mesét, aminek a szövegét a tanulók a munkafüzetben követik. 5 perc	Figyelem Szövegértés Empátiás készség	Frontális munka – tanítói bemutatás	D1 (A vakond nadrágja)	
B	A mese egyéni elolvasása. 10 perc	Szövegértés Figyelmes olvasás Empátia	Egyéni munka – olvasás	D1 (A vakond nadrágja)	
C	A mese kis csoportokban történő elolvasása. 10 perc	Együttműködési képesség Figyelmes olvasás Empátia	Csoportmunka – olvasás	D1 (A vakond nadrágja)	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c A vakond nadrágja (a mese feldolgozása)					
A	A csoportok megrajzolják a meseszereplők képeit. Majd a képeket időrendi sorrendbe rendezik. Az elrendezett képeket felragasztják egy lapra. Kigyűjtik azokat a tevékenységeket a meséből, amelyeket egy-egy szereplő végzett, és a szereplők képe alá írják. Az elkészült plakátokat bemutatják a csoportok. Majd megbeszélik, nekik melyik tabló tetszett a legjobban, és miért? 20 perc	Szövegértés Együttműködési készség Eszközhasználat Ábrázolás	Kooperatív tanulás – plakát Kooperatív tanulás – csoportszóforgó Kooperatív tanulás – beszélgetőkör	Rajzlap gyurmaragasztó, ragasztó, rajzeszközök, csomagolópapír	P4 (Utasítások)
B	A csoportok elolvassák a munkafüzet kérdéseit, és közösen válaszolnak a szereplők kérdéseire. A csoportok felolvassák a válaszaikat. 20 perc	Együttműködési készség Emlékezet Szövegértés	Kooperatív tanulás – szóforgó Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	D2 (Szöveg- kiegészítés)	
C	A csoportok kapnak egy borítékot, melyben a feldarabolt szöveg található. Időrendi sorrendbe rakják a mondatokat a mesében olvasottak alapján, majd felragasztják egy lapra! A szöveg alapján közösen ellenőrzik, hogy jól oldották-e meg a feladatot. 15 perc	Együttműködési készség Emlékezet Szövegértés	Kooperatív tanulás – szóforgó	Ragasztó, írólap, szövegdarabok	P5 (Feldarabolt szöveg) borítékok

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d A szerves anyagok körforgása					
A	A tanító szóban folytatja az ismert mesét, majd a csoportok a munkafüzetben megírják a befejezést. Munkájukat ismertetik a többi csoporttal. A csoportok véleményt alkotnak egymás munkájáról. 20 perc	Együttműködés csoportban Fantázia Írásbeli kommunikáció	Frontális munka – tanítói bemutatás Csoportmunka – meseírás Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	D3 (A mese befejezése) íróeszközök	P6 (A mese folytatása)
B	A tanító szóban folytatja az ismert mesét, a tanulók a munkafüzetben követik a szöveget. Majd a csoportok megrajzolják a folytatást, és ismertetik azt a többi csoporttal. 20 perc	Együttműködés csoportban Kreativitás Ábrázolás	Frontális munka – tanítói bemutatás Kooperatív tanulás – plakát Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	D3 (A mese befejezése) csomagolópapír, rajzeszközök	P6 (A mese folytatása)
A modul itt megszakítható.					
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Az élettelen anyagok körforgása					
A	Minden csoport választ vagy húz egy tárgynevet, és a kapott ábra segítségével elkészíti saját tárgyának történetét plakát formájában. Majd a csoportok a fordított szakértői mozaik módszerével ismertetik a munkájukat. 30 perc	Együttműködés csoportban Problémamegoldás Ábrázolás	Kooperatív tanulás – plakát Kooperatív tanulás – fordított szakértői mozaik	D4 (Az élettelen anyagok körforgása) szókérték az elhasznált tárgyak neveivel	P7 (Elhasznált tárgyak)

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Értékelés					
A	Önértékelés megadott szempont alapján. Mit tanultál ma? Mire érdemes odafigyelni a tárgyak vásárlásánál, használatánál? 10 perc	Önértékelés Következtetés	Frontális munka – beszélgetőkör		
A	A foglalkozáson elkészült plakátokból kiállítás az iskola folyosóján. 10 perc	Véleményalkotás Empátia	Kooperatív tanulás – képtárlátogatás	Az elkészült plakátok gyurmarasztó	

MELLÉKLETEK

P1 SZÓKÁRTYÁK

Annyi területet nevezünk el, ahány csoportot szeretnénk alakítani.

papír	bőr	műanyag	fém	textil	fa
könyv	táska	golyós- toll	bicikli	nadrág	polc
füzet	cipő	tejes zacskó	olló	lepedő	asztal
boríték	öv	cd lemez	kés	függöny	tábla
buszjegy	ostor	kuka	kilincs	falvédő	szék

P2 KULCSOS JÁTÉK

A tanulók körben ülnek. Egyvalaki bekötött szemmel középen áll. A körben ülők megpróbálnak zaj nélkül körbeadogatni egy kulcscsomót. Ha a kör közepén álló játékos meghallja a kulcsok csörgését, akkor abba az irányba mutat, ahonnan hallotta, és mond egy szót a következő négy közül: fa, papír, vas, műanyag. Ha eltalálta az irányt, akkor a rajtakapott játékosnak (annyi idő alatt, amíg a kulcs még egyszer körbeér) három olyan tárgyat kell mondania, amelyek kapcsolhatók a megadott anyagnévhez. Ha a rendelkezésre álló idő alatt nem tud három ilyen tárgyat megnevezni, akkor ő kerül középre.

Hívjuk fel a gyerekek figyelmét, hogy ehhez a játékhoz csendre van szükség. Fontos, hogy a játékosok ne zajongjanak, mert akkor nem hallani a kulcscsomó csörgését. Ha a kör közepén álló játékos eltalálja a kulcscsomó helyzetét, akkor azt nem szabad addig továbbadni, amíg a négy szó közül el nem hangzott egy. A kulcsokat a szó elhangzása után is ugyanolyan ritmusban kell továbbadogatni, mint előtte. Ha nehéznek bizonyul a játék, akkor könnyítsünk a szabályon úgy, hogy kevesebb szót kelljen mondani.

P3 MIBŐL VAN?

Kiszámolunk egy vezénylőt, a többiek pedig körben leülnek. A vezénylő az ülők előtt halad körbe, majd egyszer csak odalép valakihez, rámutat, és hangosan mond egy anyagnevet, például: papír. Akire rámutatott, annak azonnal mondania kell egy tárgyat, ami az adott anyagból készült.

Egy tárgy neve csak egyszer szerepelhet. Aki nem tud tárgyat megnevezni, vagy rossz választ mond, zálogot ad. A játék végén a zálogot ki lehet váltani.

P4 UTASÍTÁSOK

Az utasításokat írjuk fel a táblára, hogy a tanulók tudják tartani a sorrendet.

P5 FELDARABOLT SZÖVEG

A táblázatot másoljuk le annyi példányba, ahány csoport van. A feldarabolt szöveget borítékban adjuk oda a csoportoknak.

Kedves nádirigó, elmesélem töviről hegyire.

Az áfonyák megfestették.

A pókok megfonták.

A békával áztattuk, megszáritottuk.

A rák kiszabta.

A hangyák megszótták.

A gólya megtilolta.

A sünn meggerebenezte.

A réten megnőtt a len.

A szarvasbogár földarabolta.

P6 A MESE FOLYTATÁSA

A tanító elmeséli a mese folytatását.

A kis vakond nagyon sokáig használta a nadrágját. A sok apró kincs hamar megtöltötte a zsebeit. A zsebet rögzítő cérna idővel elszakadozott, majd egy új alagút ásása közben a nadrágzseb be-

akadt egy kiálló gyökérbe, és leszakadt. A kis vakond szomorúan nézte.

– Ó, ne sajnálj! – suttogta egyszer csak a leszakadt zseb. – Elpusztulok, de mindig újjászületek.

– Hogyan? – kérdezte a vakond meglepve.

– Igen hosszú történet ez. Most megpihenek itt a földben, és egy idő múlva humusz lesz belőlem. Akkor ez a szép vastag gyökér...

P7 ELHASZNÁLT TÁRGYAK

üdítő palack	betelt régi füzet
tejfölös pohár	kiolvasott újság
konzervdoboz	elkopott autógumi
befőttesüveg	kinőtt ruha, cipő